

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

Developing Programs to Strengthen Innovative Leadership of Teachers and Educational Personnel
to Raise the Quality of Learners Mukdahan Primary Educational Service Area Office

ดร.วรกัญญาพิไล แกระหัน¹

Dr.Worakanyapilai kaerahan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร 2) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร 3) ศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำนวน 471 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ .908 และ .916 ตามลำดับ ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และ ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยศึกษาข้อมูลจากสถานศึกษา ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) จำนวน 38 โรงเรียน ยกเว้นโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวม 4 ด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มี

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม นวัตกรรมการศึกษา

¹รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

¹Deputy Director of Mukdahan Primary Educational Service Area Office

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ดร.วรกัญญาพิไล แกระหัน, wowakae188@gmail.com

รับเมื่อ 15 มีนาคม 2567 แก้ไข 18 พฤษภาคม 2567 ตอกรับ 20 พฤษภาคม 2567

ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม วิสัยทัศน์ และการคิดสร้างสรรค์

2. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรม และ 5) การวัดและประเมินผล และเนื้อหาประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 ด้านวิสัยทัศน์ Module 2 ด้านการคิดสร้างสรรค์ Module 3 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม และ Module 4 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ซึ่งผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูพาน จังหวัดสกลนคร โดยรวมรายด้านก่อนใช้โปรแกรมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACTS

The current aims of this research are: 1) To study the conditions that often require and demand innovative leadership programs for teachers and education in order to raise the quality of students of the research study area center. Mukdahan Education 2) To develop a program to strengthen innovative leadership of teachers and educational personnel in order to raise the quality of learners. Mukdahan Primary Educational Service Area Office 3) To study the results of using the program to enhance innovative leadership of teachers and educational personnel in order to raise the quality of students. Mukdahan Primary Educational Service Area Office Using research methods divided into 2 phases: Phase 1 studies the current condition. Desired condition and the need to strengthen the innovative leadership of teachers and educational personnel. Under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office. The sample group includes educational institution administrators. and 471 teachers under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office were obtained by determining the sample size using Crazy and Morgan's tables. (Krejcie & Morgan) then simple random the research instrument used was a rating scale questionnaire. There is a confidence value of the current condition test. and desirable conditions were equal to .908 and .916, respectively. Phase 2 developed a program to strengthen innovative leadership of teachers and educational personnel. Under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office. Information providers include experts through purposive selection. The tools used in the research were an interview form and a form to evaluate the suitability and feasibility of the program. Statistics for data analysis include mean, standard deviation. and the index of essential needs and Phase 3: Study the results of using programs to enhance innovative leadership of teachers and educational personnel to raise the quality of students. Mukdahan Primary Educational Service Area Office By studying information from educational institutions which has best practices (Best Practices) of 38 schools, drafting an innovative leadership strengthening program and submitting it to experts for review and evaluate the program to enhance innovative leadership by 7 experts.

The research results found that

1. Current condition of innovative leadership of teachers and educational personnel to raise the quality of learners. Mukdahan Primary Educational Service Area Office, including 4 areas. To a lesser extent, the side with the highest average is Creating an atmosphere of innovative organization as for the condition. Desirability of innovative

leadership of teachers and educational personnel to raise the quality of learners. Mukdahan Primary Educational Service Area Office. Overall it was at a high level. The area with the highest average was Creativity and the need to develop innovative leadership among school administrators Arrange needs from highest to lowest. These include creativity, vision, teamwork and participation. and creating an atmosphere of innovative organization

2. The program to strengthen innovative leadership under the Primary Educational Service Area Office consists of 1) principles and importance, 2) objectives, 3) content, 4) activities, and 5) measurement and evaluation. And the content consists of 4 modules, namely Module 1 on vision, Module 2 on creative thinking, Module 3 on teamwork and participation, and Module 4 on creating an atmosphere of an innovative organization. The results of the overall program evaluation were appropriate at the highest level.

3. The results of using the program to strengthen innovative leadership of teachers and educational personnel to raise the quality of students. Mukdahan Primary Educational Service Area Office Overall, each aspect before using the program was at a moderate level and after using the program at the highest level.

Keywords: Innovative Leadership, Educational Innovation

ภูมิหลัง

ในโลกปัจจุบันที่มีสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทำให้ส่งผลกระทบต่อองค์การและพลเมืองโลกหลายด้าน ได้แก่ การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การปรับเปลี่ยนของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้น ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว และผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, หน้า 42) ด้านการศึกษาที่มีความจำเป็นที่ต้องมีการปรับตัวใหม่มีความเหมาะสมต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ดังที่ เซอร์เคน โรบินสันนักการศึกษาชาวอังกฤษที่ทรงอิทธิพลด้านการศึกษาได้กล่าวถึงปัญหาการศึกษาของโลกตะวันตกไว้ว่า การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในโลกปัจจุบันรวมทั้งการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มีการปฏิรูปมาตลอดแต่ก็ยังคงต้องมีการปฏิวัติระบบการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ การทำงานที่ถูกตีกรอบมาหลายร้อยปี เมื่อทำงานก็ต้องทำตามกรอบนั้นเป็นทาสของความคิดสามัญสำนึกโดยคิดแค่ปรับปรุงระบบที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ดีขึ้นเท่านั้น (บุญมาก ศิริเนาวกุล, 2556, หน้า 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 กำหนดไว้ว่าการจัดการสถานศึกษายุคใหม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเพื่อยกระดับสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนนวัตกรรม (Innovative School) โดยบทบาทหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งบทบาทด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ทำให้ปัจจุบันนักนวัตกรรมการจัดการศึกษายุคใหม่ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ที่แสดงให้เห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความสำคัญต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์กร คือช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงานเกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์การ นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อองค์การในการกำหนดทิศทางขององค์การอย่างมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรมเพื่อการได้เปรียบในเชิงของการแข่งขันและในเชิงของคุณภาพของผลผลิต ซึ่งการบริหารจัดการด้วยวิธีการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายและองค์กร สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความคาดหวังเพิ่มขึ้นจากการใช้บริการขององค์กร และสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรมได้ (กุลชลิ จงเจริญ, 2561, หน้า 82)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องมี เพื่อสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนทัศนคติ รวมทั้งความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม สามารถเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ มีกรอบการทำงานที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถนำความคิดสร้างสรรค์ นำเปลี่ยนเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาก็ควรที่จะมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้นวัตกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา (Chongcharoen, 2019, p. 42) สอดคล้องกับ Teamprapakun (2018, p. 32) ได้กล่าวว่า การเป็นผู้นำองค์กรที่ใช้นวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนนับเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้นำ เช่นเดียวกับสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำพาสถานศึกษาให้ก้าวไปในกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ครูจะต้องเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นผู้ผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยคีย์หลัก 2 ประเด็นหลัก คือ การนำวิธีการใหม่มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำและการเป็นผู้ผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม อีกทั้งยังเป็นการนำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ในองค์กร นอกจากนี้ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมนวัตกรรมอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 12)

การพัฒนาวัตกรรมการศึกษา เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบว่า สถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนหรือ นวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้มีการสร้างพัฒนา หรือ นวัตกรรมมาใช้ให้เกิดองค์การนวัตกรรมการศึกษา ก็คือผู้นำ หรือผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงครูและบุคลากร ที่สามารถใช้นวัตกรรมในการนำองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นผู้ผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยจำเป็นต้องมีทักษะการคิด ที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์การปลูกฝังทักษะการคิดลักษณะนี้ให้ เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรในสถานศึกษาเนื่องจากในการบริหารการศึกษานั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูและบุคลากร การศึกษาเพื่อขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้วยกระบวนการจัดการความรู้ ก็จะทำให้สถานศึกษาเป็น “องค์การแห่งนวัตกรรม” (Innovative organization)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จึงมีการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของ รูปแบบลักษณะของผู้นำ ผู้นำเชิงนวัตกรรมของสถานศึกษา และวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยผลลัพธ์มุ่งเน้นให้เกิดการยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีการใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development, R&D) เพื่อให้ได้นวัตกรรมใหม่ ๆ มาตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของสังคม ในการกำหนดเป็น แนวทางการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท ของเขตพื้นที่การศึกษา ให้ครูและบุคลากรเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกสู่ความสำเร็จขององค์กรต่อไป

คำถามการวิจัย

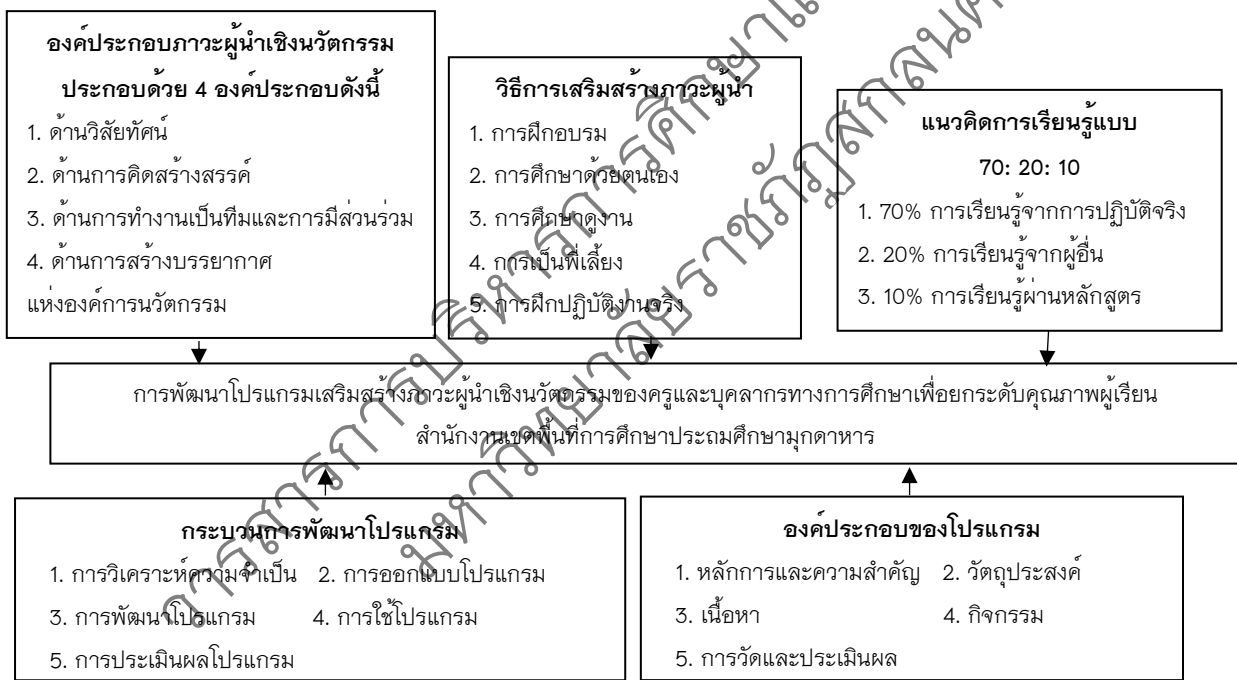
1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร อยู่ในระดับใด
2. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ควรเป็นอย่างไร
3. ผลการดำเนินการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่ได้รับ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่องของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ได้แก่

1. แบบประเมินความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและใช้ห้องสมุด เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ และทักษะการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่อง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยให้ประเมินตนเองหลังจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจและอบรมพัฒนา

2. แบบนิเทศติดตามการขับเคลื่อนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่อง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยนิเทศ School Network ออกทำการนิเทศติดตาม

3. แบบนิเทศภายในยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การส่งเสริมทักษะการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่อง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยผู้บริหารโรงเรียน ทำการนิเทศห้องเรียน

4. แบบประเมินการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่อง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบประเมินของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ประเมินการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่อง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบประเมินของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สังเคราะห์เนื้อหา คำตอบตามประเด็นที่กำหนดและเรียบเรียงนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาประกอบตารางตามลำดับประเด็น

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวม 4 ด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม วิสัยทัศน์ และการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

องค์ประกอบของภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์	2.10	1.13	น้อย	3.89	0.77	มาก
2. ด้านการคิดสร้างสรรค์	2.15	1.26	น้อย	3.75	0.76	มาก
3. ด้านการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วม	2.14	1.14	น้อย	3.99	0.85	มาก
4. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม	2.15	0.89	น้อย	3.96	0.85	มาก
รวม	2.14	1.10	น้อย	3.90	0.79	มาก

2. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรม และ 5) การวัดและประเมินผล และเนื้อหาประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 ด้านวิสัยทัศน์ Module 2 ด้านการคิดสร้างสรรค์ Module 3 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม และ Module 4 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ซึ่งผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการและความสำคัญ						
1.1 ความชัดเจนของหลักการ	4.70	0.48	มากที่สุด	4.67	0.51	มากที่สุด
1.2 ความสำคัญของหลักการ	4.58	0.63	มากที่สุด	4.60	0.61	มากที่สุด
1.3 การนำไปใช้	4.53	0.65	มากที่สุด	4.56	0.63	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์						
2.1 เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน	4.60	0.65	มากที่สุด	4.62	0.65	มากที่สุด
2.2 ความครอบคลุมองค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน	4.55	0.67	มากที่สุด	4.57	0.65	มากที่สุด
3. เนื้อหา						
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.52	0.62	มากที่สุด	4.49	0.64	มากที่สุด
3.2 การจัดเรียงเนื้อหาสอดคล้องกับ องค์ประกอบ	4.58	0.65	มากที่สุด	4.61	0.61	มากที่สุด
3.3 เนื้อหากับระยะเวลา	4.60	0.62	มากที่สุด	4.60	0.62	มากที่สุด
3.4 Module 1 ด้านวิสัยทัศน์	4.49	0.68	มากที่สุด	4.52	0.67	มากที่สุด
3.5 Module 2 ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.61	0.63	มากที่สุด	4.63	0.60	มากที่สุด
3.6 Module 3 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	4.60	0.63	มากที่สุด	4.65	0.58	มากที่สุด
3.7 Module 4 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม	4.58	0.60	มากที่สุด	4.57	0.63	มากที่สุด
4. กิจกรรม						
4.1 กิจกรรมมีความน่าสนใจและมีความ เหมาะสมกับผู้บริหารสถานศึกษา	4.52	0.69	มากที่สุด	4.56	0.66	มากที่สุด
4.2 ระยะเวลาในแต่ละกิจกรรม	4.59	0.61	มากที่สุด	4.62	0.58	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล						
5.1 การประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา	4.63	0.60	มากที่สุด	4.70	0.54	มากที่สุด
5.2 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการพัฒนา	4.62	0.64	มากที่สุด	4.64	0.61	มากที่สุด
รวม	4.58	0.63	มากที่สุด	4.60	0.62	มากที่สุด

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	ก่อนใช้โปรแกรม			หลังใช้โปรแกรม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
Module 1 ด้านวิสัยทัศน์	2.68	0.73	ปานกลาง	4.83	0.38	มากที่สุด
Module 2 ด้านการคิดสร้างสรรค์	2.71	0.65	ปานกลาง	4.96	0.21	มากที่สุด

ตาราง 3 (ต่อ)

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	ก่อนใช้โปรแกรม			หลังใช้โปรแกรม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
Module 3 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	2.54	0.72	ปานกลาง	4.95	0.22	มากที่สุด
Module 4 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม	2.58	0.70	ปานกลาง	4.94	0.23	มากที่สุด
โดยรวม	2.63	0.70	ปานกลาง	4.92	0.26	มากที่สุด

จากตาราง 3 ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมรอด้านก่อนใช้โปรแกรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.70) และหลังใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.26)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวม 4 ด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม วิสัยทัศน์ และการคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นเรื่องใหม่สำหรับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังที่ ไพโรชญ์ สินลารัตน์ (2553, หน้า 56 อธิบายลักษณะและบทบาทของผู้นำในยุคนี้ว่าจะมีแค่ความสามารถ มีทักษะ มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และรู้จักสถานการณ์ดีไม่เพียงพอ แต่ต้องเป็นผู้นำทางการคิดด้วยการคิดเองหรือนำความคิดของคนอื่นมาประยุกต์ใช้ ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาควรเปลี่ยนกระแสดูแลจัดการศึกษาใหม่ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติก่อให้เกิดรูปธรรมในการจัดการศึกษา และก่อให้เกิดผลผลิตอย่างสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมขึ้นในวงการศึกษา ดังที่ พัทธา วาณิชวดีน (2560, หน้า 112) ได้กล่าวถึง การพัฒนาภาวะผู้นำไว้ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำไม่ใช่เรื่องที่ทำได้โดยง่าย ถ้าไม่เข้าใจเรื่องกระแสดูแลเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความซับซ้อนในกระบวนการบริหาร การสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปัญหาใหม่ ๆ และความท้าทายที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากปัจจัยดังกล่าวล้วนส่งผลให้ภาวะผู้นำที่มีอยู่แล้ว ไม่ค่อยเพียงพอ และผู้นำต้องคอยปรับเปลี่ยนภาวะผู้นำอยู่เรื่อย ๆ เพื่อจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาระงานขององค์การ และอนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2559, หน้า 42) กล่าวว่า องค์การทุกองค์การไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงได้ และการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับองค์กรใดองค์กรหนึ่งที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ แม้กระทั่งองค์กรที่ประสบความสำเร็จมาแล้วก็ต้องปรับเปลี่ยนเช่นกัน การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันถ้ามองมุมกลับคือการสร้างโอกาสใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนมุมมองหรือทัศนคติทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคลดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารจัดการ (Management) และความเป็นผู้นำ (Leadership) เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

สอดคล้องกับการวิจัยของ ณิชานภา สุรินทร์ไชย (2561, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมควรมีองค์ประกอบดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม การมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การมีกลยุทธ์นวัตกรรม การมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรมและการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และจากการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมนั้นพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก ตลอดจนสอดคล้องกับการวิจัยของ วัชรพงศ์ ทศนบรรจง (2563, หน้า 12) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การสร้างบรรยากาศในการองค์กร การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่าย และการสร้างองค์กรนวัตกรรม ตามลำดับ

2. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ประกอบด้วย 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรม และ 5) การวัดและประเมินผล และเนื้อหาประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 ด้านวิสัยทัศน์ Module 2 ด้านการคิดสร้างสรรค์ Module 3 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม และ Module 4 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ซึ่งผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม ผู้วิจัยสรุปได้ว่าโปรแกรม คือ ชุดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี หลักการเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมโปรแกรม สอดคล้องกับแนวคิดของปริญญา มีสุข (2552) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพของครู หมายถึงระบบแผนโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือครูให้ทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงานโดยทุกกิจกรรมล้วนมีทางแนวทางเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภิญญากิจ เกตุวิเศษกุล (2562) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ และ 5) การประเมินผลโปรแกรมและผลการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

3. ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูพาน โดยรวมรายด้านก่อนใช้โปรแกรมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด ออกมาเช่นนี้เนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างหลากหลายและวัดคุณมรรคกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารอีกครั้ง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้มีการเพิ่มเติมรายละเอียดในประเด็นตัวบ่งชี้บางตัวเพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้นและสอดคล้องตามบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มากขึ้น จากผลการวิจัยจึงได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นไปตามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น สอดคล้องกับปวีณา กันถิน (2560, หน้า 42) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบไปด้วย การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลงการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร การมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและการคิดสร้างสรรค์

ตามลำดับ สอดคล้องกับ Allan Lee (2019, p. 12) ทำการศึกษาความเป็นผู้นำความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม: การ ทบทวนอภิธานวิเคราะห์ พบว่าผู้นำเชิงคิดสร้างสรรค์และผู้นำเชิงนวัตกรรมของพนักงาน ต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างนโยบายที่ทันสมัยเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติสู่ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ต่อไป สอดคล้องกับ Raechel French and Wesley Imms (2020, pp. 175 – 189) ทำการศึกษารณีศึกษาเกี่ยวกับการ เปลี่ยนจากห้องเรียนแบบดั้งเดิมสู่นวัตกรรมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้:เกิดใหม่กลยุทธ์สู่ความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันโรงเรียนหลายแห่งกำลังเปลี่ยนห้องเรียนแบบเดิม ให้มีความยืดหยุ่นรองรับความเป็นไปได้ในการเรียนการสอน ที่หลากหลาย โรงเรียนเหล่านี้มองเห็นอนาคตที่มีการจัดการเรียนการสอนทางวัฒนธรรมและพื้นที่นวัตกรรมซึ่งจะส่งผล นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เชิงลึก อย่างไรก็ตามโรงเรียนเหล่านี้หลายแห่งล้มเหลวเนื่องจากมีโครงสร้างขององค์กร และวิสัยทัศน์ที่มุ่งหวังยังไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างนวัตกรรม จากการศึกษาวิจัยกรณีศึกษาของโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ทำให้เห็นว่า การกระจายอำนาจสู่โรงเรียนและการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดลักษณะร่วมกัน ของสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้,วัฒนธรรมองค์กร,โครงสร้างองค์กร,การมีกลยุทธ์ร่วมกัน จะทำให้เปลี่ยนห้องเรียน จากแบบดั้งเดิมไปสู่นวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อเชื่อมโยงการทำงานในหน่วยงานให้สำเร็จลงตามนโยบายของผู้บริหารระดับสูง หรือนโยบายของ หน่วยงาน ดังนั้น จึงควรได้รับการสนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจากผู้บริหารต้นสังกัด และผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างจริงจัง

1.2 ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างจริงจัง โดยมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาไว้อย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนในแผนงาน โครงการพัฒนา บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรให้มีการวิจัยเพื่อตรวจสอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอีกอย่างเป็นระยะ ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการ พัฒนาตามหลักการพัฒนาแบบต่อเนื่องเพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยทั้งที่เป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพล เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างส อดคล้องกับปัญหาและไม่หลงทาง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *การพัฒนาคุณภาพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 2*. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

กุลชลี จงเจริญ. (2561). *ประมวลสาระชุดวิชา นวัตกรรมการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำหน่วยที่ 11 – 15*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ณิชาภา สุนทรไชย. (2561). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญมาก ศิริเนาวกุล. (2556). ปฏิวัติการศึกษาโลก – โลกาภิวัตน์. *หนังสือพิมพ์เดลินิวส์*, พิเศษ(5), 9 – 11.
- ปริญญา มีสุข. (2552). *งานวิจัยการพัฒนาทางวิชาชีพของปริญญา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีณา กันถิ่น. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรา วาณิชวดีน. (2560). *การพัฒนาภาวะผู้นำจากทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- ไพฑูรย์ ลินลาร์ตน์. (2553). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรพงศ์ ทัศนบรรจง. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการ โรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 12(1), 330 – 342.
- ศุภิญญากิจ เกตุวิเศษกุล. (2562). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: บริษัทพรินทวามกราฟฟิค จำกัด.
- อนุสรรา สุวรรณวงศ์ (2559). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี: สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- Ailin, M., & Lindgren, P. (2008). *Conceptualizing Strategic Innovation Leadership for Competitive Survival and Excellence*. *Journal of Knowledge Globalization*, 1, 87 – 107.
- Allan Lee. (2019). *Leadership creativity and innovation: a meta-analytic*. *European Journal of Work. and Organizational Psychology*, 29(1), 1 – 35.
- Raechel French and Wesley Imms. (2020). *Case studies on the transition from traditional classrooms to innovative learning environments: Emerging strategies for success*. *Improving Schools: SAGE Journals*, 23(2), 175 – 189.